

Ομιλία Γενικού Προξένου της Κύπρου κ.Γεώργιου Γεωργιάδη
στα αποκαλυπτήρια της προτομής του ήρωα Κυριάκου Μάτση
στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης 2-4-1989.

Με εθνική περηφάνεια γιόρτασε χθές ο Ελληνισμός της Κύπρου την τριακοστή τέταρτη επέτειο της έναρξης του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ της πρώτης Απριλίου 1955, της μέρας που προλόγισε το πιο συγκλονιστικό κεφάλαιο της ιστορικής του πορείας.

Στην θύμιση μου έρχονται εκείνα τα ηρωικά χρόνια της ΕΟΚΑ, τότε που η γενιά εκείνη του 1955-1959 συνεπαρμένη από τον πολεμικό παιάνα, που σάλπισε απ'άκρη σ'άκρη της Κύπρου ο πολέμαρχος ΔΙΓΕΝΗΣ και με τις ευλογίες του ΕΘΝΑΡΧΗ ΜΑΚΑΡΙΟΥ, πήρε να κάνει πραγματικότητα τους πόθους και τα όνειρα γενιών ολόκληρων.

Εκείνη η γενιά δεν πήρε τότε στα χέρια της δεφτέρια για να κάνει υπολογισμούς και συσχετισμούς δυνάμεων. Την αριθμητική την έβαλε κατά μέρος. Ακολούθησε τη φωνή της καρδιάς της κι'αδούλωτη, ανυπότακτη, ρίχτηκε στον μεγάλο αγώνα. Τα όπλα ήσαν ελάχιστα. Υπήρχε όμως της ψυχής το πύρωμα. Κι'ούτε ήξερε από την τέχνη του πολέμου. Αλλά αυτά ήταν για την γενιά εκείνη λεπτομέριες. Μετρούσε μόνο η καθαρότητα του στόχου και η συναίσθηση της ιστορικής ευθύνης. Είπεν απλά. Θα πεθάνουμε για τη λευτεριά μας και εννοούσε λεύτερη.

Εκείνες οι μέρες και οι ώρες του αγώνα της ΕΟΚΑ είναι πλημμυρισμένες από τη γοητεία της αιφνιδιαστικής εμφάνισης της δυνατότητας που μετουσιώνει τις μεγάλες προσδοκίες σε ιερή πραγματικότητα. Εμπερικλείουν και συντηρούν στο κύκλο της δράσης το ξάφνιασμα του σκλάβου, που ξαφνικά συνειδητοποιεί το χρέος του, ξηθηκαρώνεται από το λήθαργο της αδράνειας, νοιώθει μέσα στα σπλάχνα του το συγκλονισμό του εγερτήριο σαλπίσματος, αισθάνεται τις μυστικές δυνάμεις που κρύβει μέσα του να ξυπνούν και να κυλούν με το αίμα στις φλέβες, να φλογίζουν την καρδιά, ορθώνεται στα πόδια του, πατά γερά στη γή του, σφίγγει κι'υψώνει τη γρονθιά κι'ορμά ομπρός, για τη λύτρωση του, τη λευτεριά του, και πολεμά χωρίς να νοιάζεται για τη ζωή του.

Ήταν οι καιροί τότε πλημμυρισμένοι από λεβεντιά και δόξα. Ήταν η εποχή των γιγάντων. Κι ο λαός συγκλονιζόταν από παλμούς προαιώνιους και όδευε στα τρίστρατα της δοκιμασίας με μοναδική σκέψη το χρέος, με μοναδική μνήμη εκείνης της προγονικής παράδοσης, με μοναδικό σκοπό την απολύτρωση. Τη λευτεριά της πατρίδας. Τότε οι Έλληνες του ακριτικού νότου κονταροχτυπιούνταν με το θάνατο σαν να γλεντούσαν.

Γέμιζαν τότε οι θάλαμοι βασανιστηρίων από τη νιότη, τα κελιά των φυλακών από την παλληκαριά και τα στρατόπεδα συγκεντρώσεων από τη λεβεντιά.

Στην εξέλιξη του τετραετούς απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ, η λεβεντιά του Κυπριακού Ελληνισμού, η πίστη στο Θεό και τα προγονικά ιδεώδη, θεμελίωσαν τους βωμούς της αυτοθυσίας της παλληκαριάς, τα κάστρα της τιμής και της αξίας του λαού μας. Στα μαρμαρένια αλώνια της αναμέτρησης με το θάνατο γράφτηκαν οι αιμάτινες σελίδες της απροσμάχητης θέλησης του εμπνευσμένου ανθρώπου που διεκδικεί με τη πάλη του, το λυτρωμό του.

Στις αγχόνες της Κυπριακής Βαστίλλης σφραγίστηκαν επανειλημμένα τα συμβόλαια των ιερών μας διεκδικήσεων. Στα καθιαγιασμένα κατάραχια των ολοκαυτωμάτων, αιώνια κυμματίζουν οι πυροκαμένες σημαίες της δόξας των ηρώων. Άπειρα τα τεκμήρια της Ελληνικής Ψυχής, της περηφάνειας της και της νίκης της στα ατσάλενια αμόνια των σκληρότατων δοκιμασιών.

Όταν ένας λαός ξέρει να τιμά τη μνήμη των ηρώων και μαρτύρων της ιστορίας του, όταν εμπνέεται και καθοδηγείται από το πνεύμα του αγώνα και της θυσίας των ηρωϊκών παιδιών του, όταν έχει την αντοχή και την αγωνιστική διάθεση, τη θέληση και την απόφαση ν'αγωνιστεί για τα δίκαια και δικαιώματα του, δεν μπορεί παρά στο τέλος να επιτύχει και να δικαιωθεί.

Αυτό είναι το μήνυμα που στέλλει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και η Εθνική Φοιτητική Ένωση Κυπρίων Θεσσαλονίκης, αναγείροντας καλλιμάρμαρο μνημείο προς τιμή του ήρωα του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ Κυριάκου Μάτση. Σ' αυτό τον ίδιο το χώρο, Κυριάκο Μάτση, που τότε το 1946-1952 φοιτητής της Γεωπονικής Σχολής του Πανεπιστημίου, οραματίστηκε την Κύπρο λεύτερη και ενωμένη με την Ελλάδα.

Η προτομή του ήρωα Κυριάκου Μάτση είναι το αποτέλεσμα ευγενικής πρωτοβουλίας και καρπός άοκνων προσπαθειών της Εθνικής Φοιτητικής Ένωσης Κυπρίων Θεσσαλονίκης, η οποία με δικές της δαπάνες το κατασκεύασε.

Το δε μνημείο είναι αποτέλεσμα της ευγενικής πρωτοβουλίας του Πρύτανη και της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης που ανέλαβε τη διαμόρφωση του χώρου (όπως φαίνεται στη μακέττα). Επίσης ανέλαβε να διοργανώσει τις σημερινές εκδηλώσεις. Επιθυμώ να συγχαρώ θερμά όλους όσους συνέβαλαν στην πρόωθηση και υλοποίηση της ωραίας αυτής πρωτοβουλίας.

" Αν ο Γρηγόρης Αυξεντίου με τη δράση και το μαρτυρικό του θάνατο έγινε ο πρώτος του Αγώνα και κατέκτησε το θρόνο, ο Κυριάκος Μάτσης- ποιός όμως μπορεί και δικαιούται ν' αξιολογήσει το αίμα και να βάλει βαθμίδες στη θυσία; - είναι αναμφισβήτητα ο μεγάλος, ο ξεχωριστός και ανυπέρβλητος οραματιστής, ίδιο σύμβολο του Αγώνα. Είναι αυτός ο ευνοημένος από την ακριβή μοίρα των ηρώων και των μαρτύρων, είναι ο χαϊδεμένος των Μουσών, που έκανε την τραχειά ζωή όνειρο απαλό. Είναι αυτός που αιχμαλώτιζε το άπιαστο όραμα για να το ζυμώσει με τη ζήση τη δική του και των απλών ανθρώπων και όλα μαζί να τα μετουσιώσει σε τραγούδι, σε φιλοσοφικό στοχασμό, σε μια επιγραμματική φράση ή ένα παρορμητικό σύνθημα ..... ".

Μ' αυτά τα λόγια σκιαγραφεί επιγραμματικά την υπέροχη μορφή του αγωνιστή, του Έλληνα, του ανθρώπου Κυριάκου Μάτση, ο Σπύρος Παπαγεωργίου στο βιβλίο " Δια χειρός ηρώων ". Και η σκιαγράφιση αυτή αποδίδει όσο καμιά άλλη το χαρακτήρα και την προσωπικότητα του " Μιλτιάδη " και " Κάδμου " της ΕΟΚΑ - ψευδώνυμα του ήρωα κατά τον αγώνα της ΕΟΚΑ- του οραματιστή και μύστη και ήρωα Κυριάκου Χριστοφή Μάτση. Του σταυραετού του Πενταδάκτυλου, που με τον ηρωικό θάνατό του, έκαμε το ταπεινό κρυσφήγετο του Δικώμου φάρο οδηγητή όσων θέλουν να ζήσουν ελεύθεροι και τιμώμενοι, προσκυνητάρι όσων τιμούν τους ήρωες και μάρτυρες της φυλής και του Έθνους τους.

Αν αφήσουμε λεύτερη τη ψυχή να δεί πέρα από τα σύνορα της δουλικής κατασχύνης, τα μάτια της ψυχής θα αντικρύσουν τη γιγαντιαία μορφή του ήρωα να υψώνεται σαραντάπηχη, τιτανική να πατά στα καταράχια του σκλαβωμένου Πενταδάκτυλου. Θα δούμε τον Κυριάκο Μάτση να κρατά με το ένα χέρι τη γαλανόλευκη σημαία της ράτσας μας και με το άλλο χέρι το σπαθί, να δείχνει στα κορφοβούνια και να προσκαλεί να ανηφορίσουμε τη στράτα της ιστορίας και να υψώσουμε τις παντιέρες της τιμής και της ανθρωπιάς μας, τις ιερές σημαίες της λύτρωσης στα σκλαβωμένα κάστρα μας. Μέχρις ότου ροδίσει η αυγή της καλής μοίρας, που θα φωτίσει τον Πενταδάκτυλο ελεύθερο και τη συνείδηση της σημερινής γενιάς λυτρωμένη.

Η Ελλάδα ήταν η μεγάλη αγάπη του ήρωα Κυριάκου Μάτση, του σταυραετού του Πενταδάκτυλου, είχε κερδίσει τη ψυχή του η αιώνια αναλλοίωτη ιδέα της Ελλάδας. Ιδέα που υψώνεται πάνω από τους ανθρώπους της κάθε εποχής, πάνω από τις αδυναμίες και τις συμβατικότητες και παραμένει άφθαρτη σε καιρούς που φθείρονται όσοι δεν έχουν τη δύναμη να σταθούν όρθιοι.

Ο Κυριάκος Μάτσης πέθανε μέσα στην τραγωδία του. Η τραγωδία του γίγαντα του Πενταδάκτυλου ήταν η αδυναμία του να πολεμήσει. Να μονομαχήσει με το θάνατο. Δεν μπορούσε. Δεν ήταν δυνατό να βγεί με το όπλο του από το κρησφύγετο, δεν είχε την ευκαιρία να στήσει μάχη όπως ήθελε.

Για να βγείς από το στενό στόμιο του κρησφύγετου έπρεπε να σηκώσεις τα χέρια, να πιαστείς στις άκρες της εξόδου και να ανεβείς. Να ανεβείς με τα χέρια ψηλά. Γυμνά χωρίς όπλο. Και ο Κυριάκος Μάτσης δεν ήταν δυνατόν να βγεί με τα χέρια ψηλά. Έμεινε στο κρησφύγετο του, που έγινε ο εκούσιος τάφος του. Ας τον έκαιαν με βενζίνη. Ας τον κομματίαζαν με χειροβομβίδες. Ήξερε πως ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΠΕΘΑΝΕΙ. Το επέλεξε ο ίδιος. Είχε προκαιρού συνειδητοποιήσει την προϋπόθεση της αιωνιότητας. Μόνο που δεν πέθανε όπως ήθελε. Αυτό είναι το δράμα του. Δεν πέθανε πολεμώντας ... . Τον βρήκαν όμως νεκρό νάχει αγκαλιασμένα τα δύο του ατόματα. Το δεξί του πόδι ήταν κομμένο και απανθρακωμένο. Έσταζε ακόμα αίμα.

Τράβηξαν το κορμί οι κατακτητές και τόθαψαν πλάϊ στα μνήματα των άλλων ηρώων της ΕΟΚΑ, πίσω από τους τοίχους των Κεντρικών Φυλακών. Σ' αυτά τα φυλακισμένα μνήματα παίρνουν οι μανάδες τα παιδιά τους, δείχνουν τους τάφους και διηγούνται πως οι δούλοι γίνονται ελεύθεροι, πως η λεβεντιά παραμένει μέσα στους αιώνες αγέραστη και αθάνατη.

Εμείς οι συναγωνιστές του ήρωα, σεις τα νιάτα της Κύπρου και της Ελλάδας, όλοι οι Έλληνες ας πάρουμε την ασπίδα και το δόρυ που μας δίδει η αιματοβαμμένη Κύπρος μας, ας σταθούμε δίπλα της φρουροί ακοίμητοι και μπροστά στη προτομή του ήρωα της ΕΟΚΑ Κυριάκου Μάτση, που σε λίγο ο Υπουργός Παιδείας της Κύπρου Καθηγητής κ. Ανδρέας Φιλίππου θα αποκαλύψει, ας δώσουμε τον όρκο του πολεμιστή, " Ου καταισχυνώ όπλα τα ιερά. Ελευθερώσω Πατρίδα ". Και μια φωνή ας δονήσει τους αιθέρες και ο αντίλαλος της ας φέρει παντού το μήνυμα του πόθου μας: ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΕ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΠΡΟ ! Αντί ΔΟΥΛΟΙ, ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ για να μην μείνει τίποτα παρά λίγα χορτάρια για να πλέξουν οι ελεύθεροι Έλληνες το στεφάνι της Κυπριακής δόξας που θα πλανάται μόνη στην έρημη γή, σύμβολο θυσίας αλλά και δίδαγμα σε όλους.